

21. Spotkanie Nauk o Ziemi Dijon, Francja, 4–8.12.2006

21. Spotkanie Nauk o Ziemi zorganizowane przez Uniwersytet Burgundzki w Dijon (Francja) odbywało się od 4 do 8 grudnia i skupiło około 800 naukowców z różnych dziedzin geologii, głównie z Francji i krajów francuskojęzycznych (Belgii, Maroka, Szwajcarii), pojawili się jednak również badacze z Polski (niżej podpisany), Litwy, Czech, Rosji, Chin, Wielkiej Brytanii, Hiszpanii i Niemiec. Jest to najważniejsze wydarzenie we francuskiej geologii i odbywa się co dwa lata. Poprzednia taka konferencja odbyła się w 2004 r. w Strasburgu.

Spotkanie Nauk o Ziemi zorganizowano w nowoczesnym centrum kongresowym *Palais des Congrès* blisko śródmieścia. Do dyspozycji zebranych było siedem sal plenarnych oraz hall, w którym odbywała się prezentacja posterów. Podkreślić tu należy doskonałą organizację, dobranie wielkości sal do liczby słuchaczy (planowane już na etapie zapisu na spotkanie), zapewnienie dostępu do Internetu oraz stoisk z publikacjami geologicznymi — można było na przykład nabyć mapy geologiczne Francji ze specjalną zniżką. Całości dopełniało stoisko promujące wyroby lokalne, m.in. słynne dijońskie musztardy.

Tematyka prelekcji wygłaszanych na spotkaniu była niezmiernie różnorodna — od dynamiki litosfery, geomorfologii, procesów tektonicznych i wulkanicznych poprzez wczesne radiacje, początki życia na Ziemi, *Lagerstätten* (stanowiska z nadzwyczaj dobrze zachowanymi skamieniałościami — *Konservat-Lagerstätten* oraz stanowiska z niezwykle dużą ilością skamieniałości — *Konzentrat-Lagerstätten*) i paleoekologię, na zagadnieniach związanych z ochroną środowiska i składowaniem odpadów skończąc. Ogółem w 19 sesjach zaproszeni uczeni przedstawili prawie 400 referatów oraz wykładów. Językiem spotkania był francuski, choć w czasie jednej sesji poświęconej dawnym radiacjom i prymitywnemu życiu, ze względu na prelegentów zaproszonych z Niemiec i Szwecji, wygłaszano referaty i dyskutowano po angielsku.

Jednym z ciekawszych był wykład prof. Stefana Bengtsona (Sztokholm) dotyczący historii wczesnych organizmów wielokomórkowych. Ten przeglądowy odczyt przykuł uwagę zebranych, gdyż poza interesującą syntezą wyników najnowszych badań z tej dziedziny prezentował również fakty mniej znane. Jedną z ciekawostek był morski ślimak pochodzący z pola hydrotermalnego Kairei na Grzbiecie Środkowoindyjskim (Ocean Indyjski). Mięczak ten oprócz aragonitowej muszli ma również skleryty pokrywające nogę zbudowane z dwóch minerałów żelaza — pirytu i greigitu. Płytki te nie są jednak wytwarzane przez ślimaka, a przez współwystępujące z nim bakterie (minerały są ubocznym produktem redukcji siarki). Prof. Bengtson przedstawił również szczegóły dotyczące początków cyklu życiowego — od jaja do późnych stadiów ontogenetycznych — kambryjskiego parzydełkowca *Olivoooides* oraz niedawno odkryte skamieniałości śladowe z górnego prekambriu południowo-zachodniej Australii.

Kolejnym, wartym uwagi wystąpieniem była prelekcja prof. Françoise Debrenne (Paryż) przedstawiająca wyniki najnowszych badań dotyczących systematyki archeocjatorów. Propozycja umieszczenia ich blisko *Demospongiae* (gąbki różnoszkieletowe) spowodowała ostrą polemikę z prof. Wernerem Müllerem (Moguncja), zdaniem którego ta wymarła grupa bliższa jest gąbkom wapiennym (przynależność archeocjatorów do gąbek jest powszechnie akceptowana). Równie żywą dyskusję spowodowało wystąpienie dr. Diyinga Huang (Nankin) dotyczące znalezisk z kambriu Chin. Przedstawił on głównie niezmogowce (priapulidy; typ znany dotychczas tylko z 16 gatunków współczesnych i nielicznych kopalnych) z Chengjiang, ale również pochodzącego z tego stanowiska przedstawiciela kolczugowców (kolczugowce — *Loricifera* — to mikroskopijne, morskie wtórnojamowce pozorne odkryte w 1983 r. i bardzo słabo poznane; najprawdopodobniej są spokrewnione z ryjkogłowcami — *Kinorhyncha*). Dodatkowo Diying Huang zaprezentował ciekawe okazy ze skamieniałymi

Ryc. 1. Palais des Congrès, gdzie odbywała się konferencja. Fot. M. Zapalski

tkankami miękkimi z jury Chin — wśród nich prawdopodobnie jedyne znanego kopalnego tasiemca, choć pozycja taksonomiczna prezentowanego zwierzęcia wzbudziła pewne wątpliwości. Wykład prof. Jeana Vanniera (Lyon) dotyczący ewolucji morskich ekosystemów kambru niestety nie odbył się ze względu na absencję prelegenta.

Meduzy pochodzące z klasycznego jurajskiego (kimeryd) stanowiska Cerin (Francja) były przedmiotem prezentacji prof. Christiana Gaillarda (Lyon). Zaprezentował on interesującą analizę ekologiczną materiału w odniesieniu do współczesnych zbiorowisk meduz z Palau. Niezwykle liczny zespół (ponad 900 okazów, 3 gatunki) jest prawdopodobnie efektem nagromadzenia *post mortem* w niewielkiej lagunie. Wśród analizowanego materiału występują

również bardzo rzadkie kostkomeduzy (Cubozoa). Warto w tym miejscu nadmienić, iż w czerwcu na II Międzynarodowym Kongresie Paleontologicznym w Pekinie dr Graham Young przedstawił najstarsze dotychczas poznane kostkomeduzy — z ordowiku prowincji Manitoba (Kanada). Stanowisko Cerin jest trzecim jak dotąd, z którego opisano tę grupę meduz (pozostałe to wspomniane wyżej w Manitobie oraz karbońskie Mazon Creek w USA).

Doktor Oldřich Fatka (Praga) przedstawił wyniki badań nad zbiorowiskami trylobitów środkowokambryjskich z basenów Skryje-Týřovice i Příbram-Jince (Barrandien — Czechy). Wyróżnił on zbiorowisko *Phalagnostus-Peronopsis* (środowiska płytkie), *Phalacroma-Condylopyge* (środowiska pośrednie) oraz *Onymagnostus-Hypagnostus* z najgłębszej części zbiornika. Dr Alexander Gubanov (Cambridge) zaprezentował najstarsze ślady koloru na muszlach mięczaków — z wczesnego ordowiku basenu Peczory.

Profesor Patrick de Wever (Paryż) omówił dość zaskakujące wyniki badań nad korelacją krzywych bioróżnorodności względem czasu z krzywymi przedstawiającymi liczbę badaczy poszczególnych okresów, grup skamieniałości oraz powierzchni wychodni skał danych okresów. Zwiększenie liczby taksonów w niektórych okresach może być pozorne, spowodowane jedynie liczniejszą grupą badaczy jakiegoś okresu lub większą powierzchnią odsłonięć, a zatem lepszą dostępnością materiału do badań.

Odrębna sesja została przeznaczona zagadnieniom ochrony dziedzictwa geologicznego. Część tej sesji była poświęcona przygotowywanym rozwiązaniom prawnym, pozostała część zaś — praktycznej ochronie zarówno obiektów *in situ*, jak i znajdujących się w kolekcjach muzealnych i uniwersyteckich.

Całości spotkania dopełniła sesja posterowa oraz wiele spotkań francuskich towarzystw geologicznych. We Francji oprócz ogólnokrajowego *Société Géologique de France* działają również mniejsze stowarzyszenia naukowe — specjalizowane, jak np. *Groupe Français de Paléozoïque*, lub o zasięgu lokalnym, jak *Société Géologique du Nord*.

Mikołaj Zapalski

Polecamy:

